

Švýcarsko Grand Tour

111⁰ dní

Petr Čermák

Alena Koukalová

Švýcarsko.
MojeSvycarsko.com

Švýcarsko Grand Tour

Petr Čermák

111 **tipů**

Alena Koukalová

Velká cesta Švýcarskem

Grand Tour

I kdybyste byli ve Švýcarsku stokrát, vězte, že i po sto prvé tam spolehlivě narazíte na něco nového. Švýcarsko se totiž pyšní ohromně pestrou nabídkou na překvapivě malé ploše, z níž navíc nemalou část zabírají skalní masivy Alp. Jako báječná inspirace k takovému nekončícímu objevování může posloužit trasa Grand Tour Switzerland neboli Velké cesty Švýcarskem.

Zvládnout ji celou znamená urazit 1 600 kilometrů mimo dálnice, projet všechny jazykové oblasti (německou, francouzskou, italskou i rétorománskou), vyšplhat autem (nebo na motorce) do pěti alpských průsmyků, pokochat se pohledem na 22 jezer a navštívit všech 11 švýcarských míst, která jsou zapsána na seznamu přírodního nebo kulturního dědictví UNESCO.

Kde začít? Pro návštěvníky z Česka se hodí v zásadě čtyři startovní místa: severní švýcarskou hranici lze překročit po rychlé cestě německými dálnicemi v Basileji nebo u Rýnského vodopádu v Schaffhausenu (právě zde začíná řazení 111 zastávek tohoto bedekru), na východě se nabízejí pěkné, avšak poněkud pomalejší „rakouské“ varianty: přes Bregenz / St. Margrethen u Bodamského jezera (tady můžete zvolit buď popojíždění přes město, nebo

dálniční tunel pod horou Pfänder), případně horský přechod Martina v nejvýchodnějším cípu Švýcarska při příjezdu přes Landeck.

Celá trasa švýcarské Grand Tour je vedena po vedlejších a místních komunikacích, tudíž s běžnou mapou není prakticky možné cestovat. Švýcaři sice připravují vyznačení okruhu hnědými značkami podobnými těm, jež upozorňují podél českých cest na turistické zajímavosti, ovšem v době uzávěrky tohoto bedekru v předjaří 2015 šlo zatím jen o projekt.

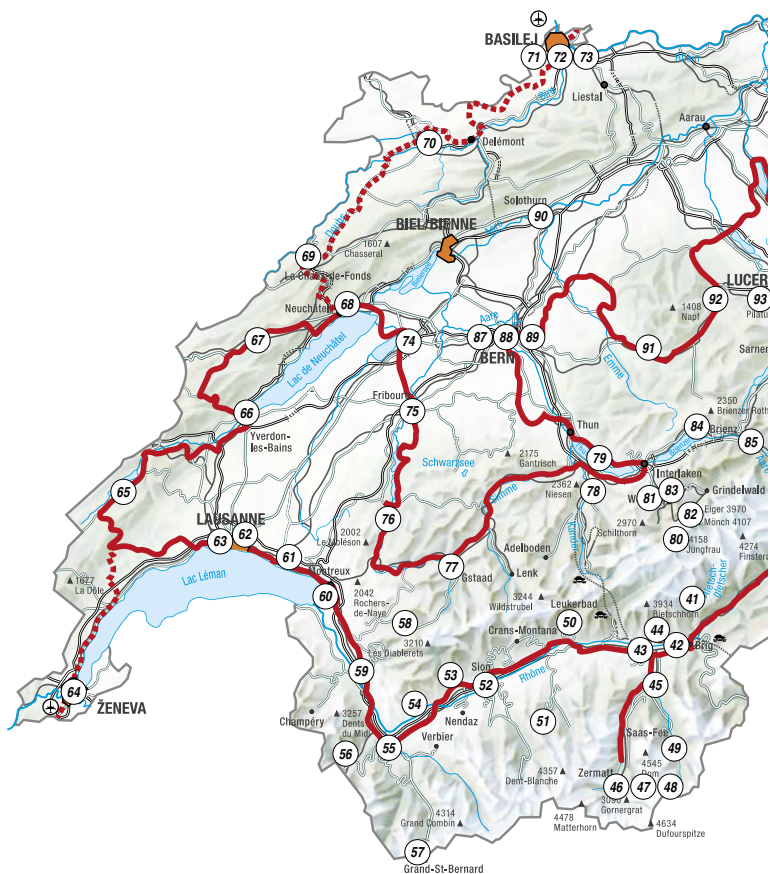
Ideální, autory prověřenou variantou je speciální mapa Grand Tour (najdete ji i v nabídce e-shopu a ke stažení na adrese www.MojeSvycarsko.com/GrandTour), stažená do tabletu: jeden řídí a druhý sleduje trasu, která je detailně zaznamenána včetně komplikovaných průjezdů většími městy. Pozor však na jeden zrádný detail: značení okruhu počítá vzhledem k jednosměrkám s cestou po směru hodinových ručiček; opačně budete muset občas improvizovat.

Na kompletní okruh byste potřebovali minimálně 10 extrémně nabitých dnů, přičemž každý by znamenal bezmála 200 kilometrů jízdy po vedlejších silnicích se spoustou zastávek, případně měsíc relativně poklidného cestování s denní dávkou okolo 50 kilometrů. Ale samozřejmě lze celou pouť rozdělit do vícero úseků pro opakované návštěvy a také lze z trasy všelijak odbočovat a zajíždět si za dalšími zajímavými cíli.

Tento bedekr nabízí popisy 111 „hlavních“ zastávek + dalších 111 menších autorských tipů.

Šťastnou cestu!

11 zastávek Grand Tour

- ① Hřmící Rýnský vodopád | **Schaffhausen** | na trase
- ② Romantika na Rýně | **Stein am Rhein** | na trase
- ③ Putování po břehu na trojmezí | **Bodamské jezero** | na trase
- ④ Kulturní i kulinářské zážitky | **St. Gallen** | na trase
- ⑤ Demokracie na náměstí | **Appenzell** | na trase
- ⑥ Bobřík odvahy v oblacích | **Säntis** | na trase
- ⑦ Nechte děti dělat rámus | **Toggenburg** | na trase
- ⑧ Miniaturní knížectví | **Lichtenštejnsko** | na trase
- ⑨ Vzhůru za děvčátkem z hor | **Heidiland** | na trase
- ⑩ Tady se narodil Pan Vetřelec | **Chur** | 16 km z Landquartu
- ⑪ Kde se léčila tuberkulóza | **Davos Klosters** | na trase
- ⑫ Švýcarský národní park | **Zernez** | na trase
- ⑬ Pohádková vesnice | **Guarda** | 10 km ze Susche

- 14 Bezcelní zóna a termální lázně | **Engadin Scuol a Samnaun** | na příjezdové trase z ČR
- 15 Vzácné klášterní fresky | **Val Müstair** | 20 km z Zernezu
- 16 Luxus na úpatí šikmé věže | **Sv. Mořic** | na trase
- 17 Pohádkové alpské nádraží | **Alp Grüm** | 55 minut vlakem ze Sv. Mořice
- 18 Co dokáže ledovec | **Cavaglia** | 49 km ze Sv. Mořice
- 19 Výšlap za Mistrem Segantinim | **Pontresina** | 9 km ze Sv. Mořice
- 20 Romantické hnízdo mezi jezery | **Sils Maria** | 4 km ze Silvaplany
- 21 Po stopách Bernina Expressu | **Bergün** | 17 km z Tiefencastelu
- 22 Na etapy přes Alpy | **Via Spluga** | pěšky z Thusis
- 23 Divoký Rýn očima rorýse | **Il Spir** | 29 km z Thusis do Flimsu na start pěší trasy
- 24 Zmatení zemských desek | **Sardona** | 29 km z Thusis do Flimsu na lanovku
- 25 Tři hrady v jednom městě | **Bellinzona** | na trase
- 26 Údolí smaragdových vod | **Val Verzasca** | 20 km z Bellinzony

- 27 Subtropická oáza | **Locarno** | 25 km z Bellinzony
- 28 Kosmický kostel a silnice do nebes | **Valle Maggia** | 28 km z Bellinzony
- 29 Na hřbetě kantonu Ticino | **Monte Lema** | 38 km z Bellinzony do Miglieglie na lanovku
- 30 Celé Švýcarsko u nohou | **Melide** | 35 km z Bellinzony
- 31 Prosluněný luxus | **Lugano** | 30 km z Bellinzony
- 32 Údolí kaštanových lesů | **Valle Onsernone** | 31 km z Bellinzony
- 33 Údolí jezer a obřích borůvek | **Piora** | lanovka z Ambri-Piotta na trase
- 34 Památné serpenty Tremola | **Gotthard** | na trase
- 35 Vojáky střídají milionáři | **Andermatt** | na trase
- 36 Rybaření pod prameny Rýna | **průsmyk Oberalp** | 11 km z Andermattu
- 37 Alpská „Mekka vlakologů“ | **Wassen** | 10 km z Andermattu
- 38 Plnou parou do hor | **průsmyk Furka** | na trase
- 39 Adrenalin v alpské stěně | **Gelmerbahn** | 15 km z Gletsche
- 40 Energetické srdce Švýcarska | **průsmyk Grimsel** | 13 km z Gletsche
- 41 Jeho Veličenstvo Aletsch | **Bettmerhorn** | lanovka z Fiesch na trase
- 42 Utajená perla Wallisu | **Brig** | na trase
- 43 Sluneční túra kolem kolejí | **Lötschberg** | pěšky z Brigu na trase
- 44 Výšlap do vodního ráje | **Baltschieder** | 3 km z Vispu
- 45 Nejvýše položený vinohrad Evropy | **Visperterminen** | 10 km z Vispu
- 46 Nejkrásnější východ slunce | **Zermatt** | 31 km z Vispu
- 47 Matterhornské zrcadlení | **Zermatt** | 31 km z Vispu
- 48 Velehorský přepych bez aut | **Zermatt** | 31 km z Vispu
- 49 Perlička v mušli hor | **Saas-Fee** | 27 km z Vispu
- 50 Kde se koupali již staří Římané | **Leukerbad** | 14 km z Leuku
- 51 Nomádi a vesnice muškátů | **Grimenz** | 24 km ze Sierre
- 52 Nejstarší hrající varhany | **Sion** | na trase
- 53 Betonová obryně | **Grande Dixence** | 20 km ze Sionu
- 54 Potěšení pro všechny smysly | **Ovronnaz** | 10 km z Ridde
- 55 Zaslá sláva švýcarských automobilek | **Martigny** | na trase
- 56 Kolejový lunapark v kraji dinosaurů | **Châtelard** | 25 km z Martigny
- 57 Na skok v domově bernardýnů | **průsmyk Sv. Bernarda** | 45 km z Martigny
- 58 Kde hráli čerti kuželky | **Les Diablerets** | 21 km z Aigle
- 59 Klášter s historií 1 500 let | **Saint-Maurice** | na trase
- 60 Riviéra podle Sissi a Mercuryho | **Montreux** | na trase
- 61 Vzácné vinohradské terasy | **Lavaux** | 10 km z Lutry
- 62 Pod ochranou ponocného | **Lausanne** | na trase
- 63 Olympijská metropole | **Lausanne** | na trase
- 64 Rodiště Československa | **Ženeva** | 64 km z Lausanne
- 65 Drsné hodinářské údolí | **Vallée de Joux** | na trase
- 66 Lázně a muzea na jezeře | **Yverdon-les-Bains** | na trase
- 67 Magické rodiště absintu | **Val-de-Travers** | na trase
- 68 Obdivuhodné jezerní stavby | **Neuchâtel** | na trase
- 69 Unikátní hodinářské městečko | **La Chaux-de-Fonds** | na příjezdové trase z ČR

- 70 Zastávka ve středověku | **Saint-Ursanne** | na příjezdové trase z ČR
- 71 Vodní život na Rýnu | **Basilej** | na příjezdové trase z ČR
- 72 Mechanické (i jiné) umění | **Basilej** | na příjezdové trase z ČR
- 73 Přístav na trojmezí | **Basilej** | na příjezdové trase z ČR
- 74 Pouliční život na jezeře | **Murten** | na trase
- 75 Město na Röstli Graben | **Fribourg** | na trase
- 76 Rodiště voňavého sýra | **Gruyères** | na trase
- 77 Alpský azyl světových celebrit | **Gstaad** | na trase
- 78 Švýcarská skalní pyramida | **Niesen** | 8 km ze Spiezu do Mülenenu na lanovku
- 79 Zámecký kraj na úpatí Alp | **Thunské jezero** | na trase
- 80 Rekordní vlak do říše ledu | **Jungfrau** | na trase
- 81 Všude samé vodopády | **Lauterbrunnen** | 13 km z Interlakenu
- 82 Túra pod strašidelnou skálou | **Eigertrail** | 60 min. vlakem z Interlakenu na start v Alpiglenu
- 83 Skanzen na kolejích | **Schynige Platte** | 3 km z Interlakenu na vlak do Wilderswilu
- 84 Kterak roztopit parní stroj | **Brienzer Rothorn** | 17 km z Interlakenu na vlak do Brienzu
- 85 Autobus jako zážitek | **centrální průsmyky** | 28 km z Interlakenu na start do Meiringenu
- 86 Městečko Sherlocka Holmese | **Meiringen** | 28 km z Interlakenu
- 87 Tajemství švýcarské politiky | **Bern** | na trase
- 88 Adrenalin v řece Aare | **Bern** | na trase
- 89 Račte se napít z fontány | **Bern** | na trase
- 90 Barokní magie čísla jedenáct | **Solothurn** | 42 km z Bernu
- 91 Emmentálské sladké mámení | **Trubschachen** | na trase
- 92 Souznění s přírodou | **Entlebuch** | na trase
- 93 Chcete řídit švýcarský vlak? | **Lucern** | na trase
- 94 Výstup na městské hradby | **Lucern** | na trase
- 95 Okolo božského jezera | **Lucern** | na trase
- 96 Zakletá dračí skála | **Pilatus** | na trase
- 97 Letní sníh na dosah | **Titlis** | 35 km z Lucernu na lanovku do Engelbergu
- 98 První světová lanovka – kabriolet | **Stanserhorn** | 14 km z Lucernu na lanovku do Stansu
- 99 Audience u Královny hor | **Rigi** | lanovka z Weggisu na trase
- 100 Základní kámen Švýcarska | **Rütli** | loď z Brunnenu na trase
- 101 Celá země v jednom dni | **Švýcarská cesta** | na trase
- 102 Vzhůru farmářskou lanovkou | **Uri** | na trase
- 103 Na hraně nad údolím nožů | **Fronalpstock** | 9 km z Brunnenu na lanovku do Stoosu
- 104 Největší švýcarský klášter | **Einsiedeln** | na trase
- 105 Jak nakrmit slona | **Rapperswil** | na trase
- 106 Vaše dítě, náš pán | **Braunwald** | 54 km z Rapperswilu na lanovku do Linthalu
- 107 Nejvyšší švýcarský mrakodrap | **Curych West** | na trase
- 108 Nejdražší švýcarská ulice | **Curych** | na trase
- 109 Překvapivé plovárny | **Curych** | na trase
- 110 Divoká zvěř na předměstí | **Langnau am Albis** | 12 km z Curychu
- 111 Nejoblíbenější letiště Evropy | **Curych Klotten** | na trase

Švýcarsko v kostce

Hlavní město: Bern

Největší město: Curych

Rozloha: 41 200 km²

Počet kantonů: 26

Počet obyvatel: 8 milionů

Jazyky: němčina (64 %), francouzština (20 %), italština (6,5 %), rétorománština (0,5 %), jiné (9 %)

Náboženství: římsko-katolické (39 %), protestantské (28 %), ostatní nebo žádné (33 %)

Délka hranic: 1 852 km (z toho Itálie 740 km, Francie 573 km, Německo 334 km, Rakousko 164 km, Lichtenštejnsko 41 km)

Největší vzdálenost od severu k jihu: 220 km

Největší vzdálenost od východu k západu: 346 km

Nejvyšší bod: Dufourspitze (Wallis), 4 634 m n. m

Nejnižší bod: Lago Maggiore (Ticino), 193 m n. m

Počet jezer: 1 484

Počet ledovců: 140

Mezinárodní telefonní předvolba: +41

Elektrina v zásuvkách: 220 V, 50 Hz

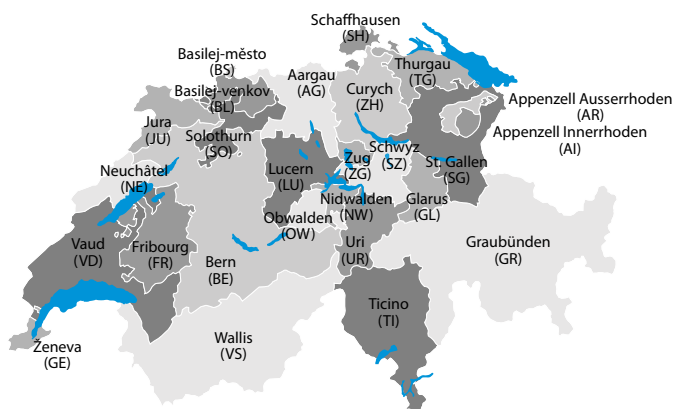
Měna: CHF (1 švýcarský frank = 100 rappů)

Délka silniční sítě: 71 345 km (z toho 1 798 km dálnic)

Délka železniční sítě: 5 063 km (kompletně elektrifikováno)

Délka značených turistických tras: 60 000 km

Délka sítě veřejné dopravy: 26 114 km (25 741 zastávek)

Švýcarské dějiny v datech

Před 40 000 lety – Starší a střední doba kamenná, na území dnešního Švýcarska se usazují lovci a sběrači.

5 500–2 200 př. n. l. – Mladší doba kamenná, první osidlování břehů jezer.

2 200–1 500 př. n. l. – Doba bronzová a železná, výstavba dílen a vytváření obchodních spojení, na severu a na západě žijí keltští Helvéti, na východě Rétové.

1 500–401 př. n. l. – Římská doba, Římané budují vojenské tábory a první cesty přes významné průsmyky (Julier, St. Bernard).

500–600 n. l. – Stěhování národů, ve Švýcarsku žijí Germáni (Burgundani a Alemani).

1291 – Takzvané lesní kantony Uri, Schwyz a Unterwalden zakládají svazek Spříseženstva proti Habsburkům, v průběhu staletí přistupují další kantony (poslední trio Wallis, Ženeva a Neuchâtel v roce 1815).

1315 – Bitva u Morgartenu. Spříseženstvo s armádou rolníků porazilo vojsko Habsburků.

1460 – Založení první švýcarské university v Basileji.

1470 – Habsburkové ztratili poslední švýcarské území. Pohled do historie Habsburků ve Švýcarsku nabízí vodní hrad Hallwyl v kantonu Aargau (www.schlosshallwyl.ch, www.habsburgertouren.ch).

1499 – Basilejský mír = nezávislost Švýcarska.

1506 – Papež Julius II. založil Švýcarskou gardu, jež dodnes chrání papeže ve Vatikánu.

1515 – Bitva u Marignana. Porážka konfederace, konec její vojenské expanze.

1519 – Počátek reformace v Curychu, rozdělení Švýcarska na katolické a reformované kantony.

1648 – Spříseženstvo uznáno Vestfálským mírem jako nezávislý stát.

1798 – Napoleon Bonaparte obsadil Švýcarsko, zrod Helvétské republiky.

1803 – Obnoveno konfedační zřízení, nadvláda Francouzů však trvá.

1815 – Napoleonův pád u Waterloo. Vídeňský kongres uznává nezávislost Švýcarska.

1847 – Občanská válka. Reformované kantony v ní zvítězily nad takzvaným Sonderbundem neboli spolkem katolických kantonů.

1848 – Založení moderního státu Švýcarsko se spolkovým uspořádáním, všeobecné volební právo pro muže.

1863 – Založení Mezinárodního Červeného kříže v Ženevě.

1864 – Zavedení povinné školní docházky.

1874 – Zavedení institutu „Referendum“.

1971 – Zavedení volebního práva pro ženy.

1972 – Dohoda o volném obchodu s Evropským společenstvím.

1975 – Přistoupení k Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).

1992 – Přistoupení ke Světové bance a Mezinárodnímu měnovému fondu, odmítnutí vstupu do EU.

2002 – Vstupují v platnost první dohody Švýcarska s Evropskou unií.

2002 – Připojení k OSN.

2008 – Přistoupení k Schengenskému prostoru.

Lucern

celé Švýcarsko v jednom městě

Hallwag

Kümmerly+Frey

- Dálnice
- Hlavní silnice
- Železnice
- Průsmyk
- - - - - Přeprava aut
- ✈ Letiště

1546

FRANCIE

Rukověť' cestovatele ve Švýcarsku

Jak se tam dostat? Kde se ubytovat? Kam vyrazit na jídlo? Jak předejít zbytečným potížím? Základní informace pro vaši pohodovou cestu do Švýcarska jsou určeny hlavně motoristům a motocyklistům, jelikož Grand Tour je především cesta autem.

Kdy se vydat na cestu

Pokud chcete projet kompletní okruh Grand Tour nebo máte v plánu alpské průsmyky, je třeba vyrazit v období od poloviny června do poloviny října. Po zbytek roku jsou hlavní průsmyky jako například Gotthard, Grimsel či Furka zavřené kvůli sněhu. V polovině června je silničáři protáhnou, ale i tak zůstávají podél silnice často dvoumetrové bariéry sněhu. Pozor, i v létě mohou být průsmyky krátkodobě uzavřené – zejména když je v údolí chladno a prší, pak pravděpodobně nahoře sněží. Osobní tip autorů: Švýcarsko je nejhezčí koncem srpna a v září. Sníh je definitivně pryč, bývá stále počasí a ideální podmínky pro fotografování i vysokohorské túry.

Příjezdové trasy

Trasa 1 (nejrychlejší pro cesty do severního a středního Švýcarska):
 Praha–Plzeň–Rozvadov–Heilbronn–Stuttgart–Singen–Schaffhausen.
640 km, 6,5 hodiny

Trasa 2 (nejvýhodnější pro západ Švýcarska + Wallis):
 Praha–Plzeň–Rozvadov–Heilbronn–Karlsruhe–Basilej.
710 km, 7,5 hodiny

Trasa 3 (pro cestu do Engadinu):
 Praha–Plzeň–Rozvadov–Mnichov–Garmisch–Landeck–Martina.
580 km, 7 hodin

Trasa 4 (pro cesty do východního Švýcarska):
 Praha–Plzeň–Rozvadov–Mnichov
 –Bregenz–St. Margrethen.
570 km, 6 hodin

Dálková doprava

Zhruba 700 km, jež dělí Prahu a Curych, lze zdolat kromě auta (jízda trvá cca 8 hodin) také za 15 hodin přímým nočním vlakem, za 10 hodin autobusem, nebo za hodinu letadlem (z Prahy létá přímá linka též do Ženevy – www.swiss.com). Na místě stojí půjčení vozu cca od 40 CHF za den.

Silniční předpisy – výběr

Dodržujte úzkostlivě předpisy a zapomeňte na toleranci či smlouvání s policií. Značka 80 km/h udává skutečné maximum (82 km/h nás stálo na dálnici u Lucernu 20 CHF), v obci nikdy nejezděte přes 50 km/h, na silnici 1. třídy a v tunelech včetně dálničních přes 80 km/h a na dálnici přes 120 km/h. Fotopasti číhají leckde a ani legendy o telefonických udavačích z řad předjížděných řidičů nejsou zcela mimo realitu. Pamatujte, že i ve dne platí povinné svícení. I v létě se mohou hodit vysoko ve švýcarských horách sněhové řetězy, v zimě jsou dokonce povinné v místech, kde to prikazuje dopravní značení.

Dálniční známky a mýto

Pro cestu do Švýcarska budete potřebovat dálniční známku v případě tranzitu Rakouskem, a to včetně krátkého průjezdu tunelem u Bregenzu. V době uzávěrky tohoto bedekru probíhaly vážné diskuse o zavedení mýtného pro osobní vozy i na německých dálnicích s možností zpoplatnění už od roku 2016, před cestou se každopádně ujistěte o aktuálním stavu. Ve Švýcarsku se prodává jen jedna dálniční známka, která je platná 14 měsíců – vždy od 1. prosince předchozího roku do 31. ledna přespříštího roku. Její cena činí 40 CHF a lze ji koupit v Česku u Autoturistu a ÚAMK, dále na švýcarských hraničních přechodech, poštách a u benzínových stanic. Ve Švýcarsku se nevybírají další poplatky za tunely a vysokohorské silnice – tedy s výjimkou hraničních tunelů do Francie a Itálie.

Parkování

Šance, že najdete ve městě nebo u turistické atrakce neplacená místa k parkování, je prakticky nulová, proto je zbytečné s tím ztrácet čas. Obecně platí, že bílá zóna je placená, modrá znamená jednu hodinu zdarma s parkovacími hodinami, které pořídíte na pumpách. U parkovacích automatů ve městech činí taxa 0,50–1 CHF na hodinu. Hodina parkování znamená 60 minut a ani o vteřinu víc (případný pokutový bloček bez reptání zaplatíte). Celková doba parkování navíc často bývá časově omezena. Na parkovací automaty na ulicích je třeba mít drobné švýcarské mince, automaty v krytých garážích naopak obvykle akceptují i bankovky. V menších městech jsou poplatky za parkování i v krytých garážích nízké, někde dokonce o víkendech zdarma.

Alpské průsmyky

Jedním z nejkrásnějších momentů cestování po Švýcarsku jsou průjezdy vysokohorskými průsmyky. Samozřejmě vám tady řízení musí dělat především radost a je třeba mít respekt k náročnosti terénu, povětrnostní situaci a dalším účastníkům provozu, tedy hlavně motorkářům a cyklistům. Pozor, mnoho průsmyků je po většinu roku kvůli sněhu uzavřeno, většina v období říjen–květen, některé dokonce až do června. Přehled průsmyků, jejich provozní podmínky, stoupání i okamžitý stav naleznete na www.alpen-paesse.ch.

Čerpací stanice

Nejezděte s palivem nadoraz, hustota benzínových pump v Německu i ve Švýcarsku je rozhodně daleko nižší než v Česku. Menší pumpy jsou ve Švýcarsku často bez obsluhy. Všude je možné platit kartou.

Autovlaky (Autoverlad)

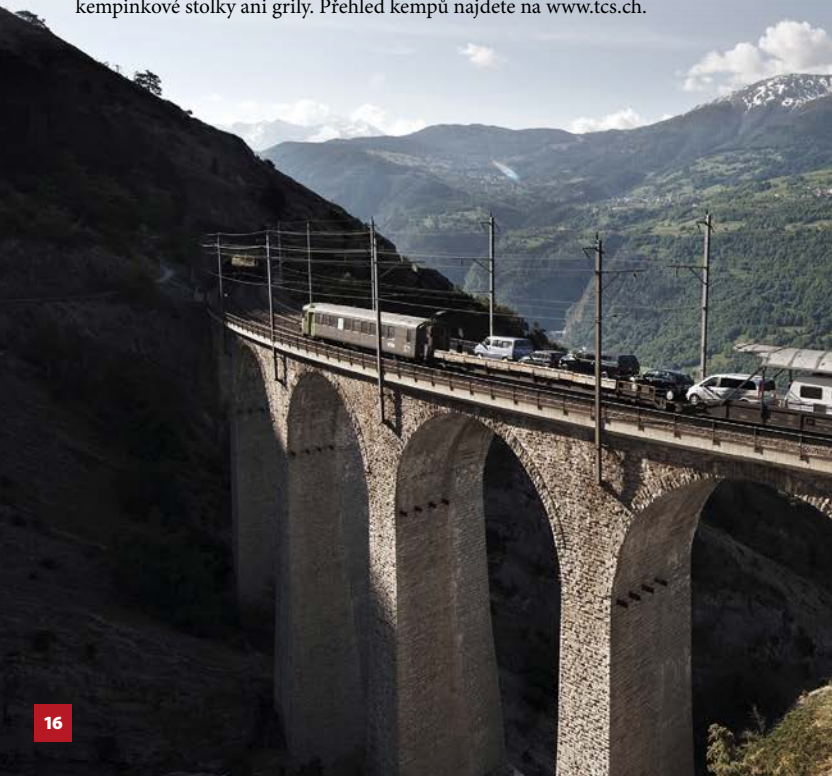
Pro rychlejší překonání Alp naleznete ve Švýcarsku několik míst, kde můžete auto nechat naložit na autovlak a dopravit se i s vozem tunelem na druhou stranu pohoří. Před cestou je dobré spočítat si časovou/finanční úsporu a podle toho se rozhodnout. Nejvíce využívaný je celoroční autovlak na trase do Wallisu mezi stanicemi Kandersteg a Goppenstein s intervalem 30 minut. Cesta trvá 15 minut, zůstáváte sedět v autě a platíte za vůz bez ohledu na počet cestujících, cena je o víkendu (pá–ne) 28 CHF, ve zbylé dny 25 CHF při zakoupení on-line (www.bls.ch/autoverlad). Pozor, provoz vlaků končí před půlnocí! Autovlaky jezdí i jinde (intervaly však bývají delší a jízdné vyšší): Autoverlad Furka či Oberalp funguje přes zimu v centrálním Švýcarsku (www.matterhorngotthardbahn.ch), Vereina celoročně v Graubündenu (www.rhb.ch).

Trajekty

I když by vás to možná nenapadlo, také ve Švýcarsku můžete využít dopravu trajektem. Na Bodamském jezeře mezi německým a švýcarským břehem lze plout i s autem mezi Meersburgem a Kostnicí či Friedrichshafenem a Romanshornem. Na Ženevském jezeře se můžete přeplavit například mezi Lausanne a francouzským Evianem, na Curyšském mezi přístavy Meilen a Horgen, na Lucernském mezi Beckenriedem a Gersau.

Obytné vozy

Milovníci cestování obytným autem nebo karavanem by se měli před cestou přesvědčit, zda zvolená trasa, tedy zejména průsmyky, jsou s jejich vozidlem průjezdné. Přenocování se předpokládá v kempech, jejichž síť je velmi hustá, na vyhrazených místech s přívodem vody, elektřiny, možností vypouštění odpadu a podobně. Přenocování na parkovištích obvykle možné není a je možné tu zastavit a přespat jen nouzově, tedy rozhodně si tady nevybalovat kempinkové stoly ani grily. Přehled kempů najdete na www.tcs.ch.

Místní doprava

Ve Švýcarsku se může hodit síťový lístek na veřejnou dopravu Swiss Travel Pass (od 210 CHF za 3 dny, v ceně je i MHD v 75 městech + vstup do 480 muzeí + poloviční sleva na většinu vysokohorských železnic a lanovek – www.swisstravelsystem.com), prodávají ho České dráhy, Student Agency či Čedok. Další možností, jak si zlevnit pobyt s výlety v jednom regionu, jsou regionální karty, například Tell Pass v oblasti Lucernského jezera či VIP Pass v oblasti Jungfrau.

Ubytování

On-line katalog s nabídkou víc než 2 000 švýcarských hotelů s možností okamžité rezervace najdete na www.swisshotels.com. Levnější noclehy v rodinných hotýlcích, penzionech a hostelech (cca od 50 CHF za osobu a noc se snídaní) lze hledat na webech www.rooms.ch, www.bnb.ch a www.youthostel.ch, kempy pro stanování a karavany (výjimečně i s pronájmem chatiček) na www.swisscamps.ch, zajímavou alternativou hlavně pro rodiny s dětmi je spaní u farmářů na seně od 20 CHF za osobu a noc s biosnídaní (www.agrotourismus.ch). Pro delší pobyty na jednom místě stojí za to zvážit vyhledávač www.e-domizil.ch s ohromnou nabídkou chalup a apartmánů (již od 60 CHF za noc za celý objekt), případně kontaktovat rovnou lokální turistické kanceláře. Z více než 3 500 švýcarských apartmánů k pronájmu lze vybírat i v češtině na www.interhome.cz.

Nakupování

Až budete na cestách Švýcarskem nakupovat potraviny, pamatujte, že drtivá většina obchodů má otevřeno – na rozdíl od Česka – pouze 6 dní v týdnu: od pondělí do soboty. Výjimkou s povoleným nedělním prodejem jsou prodejny na nádražích a na letištích, případně v bezprostřední blízkosti velkých dopravních

terminálů (platí to například pro supermarkety Coop naproti nádraží v Basi-leji či Zermattu). Přehled poboček a otevírací doby dvou nejrozšířenějších sítí obchodů viz www.coop.ch a www.migros.ch. Migros neprodává alkohol ani cigarety. Další možnosti nákupů: diskonty Denner, venkovské koloniály Volg, sporadicky narazíte na vývěsní štíty Lidl, Aldi či Interspar.

Stravování

Nebudete-li si vařit sami, prakticky každý hotel má vlastní kuchyni – bez-masá jídla typu rösti lze pořídit okolo 20 CHF, chody s masem podávají od 30 CHF. Supermarkety Coop a Migros ve větších městech mívají samo-obslužné restaurace s denním menu do 20 CHF, podobně výhodně se lze najíst třeba v dopravním muzeu v Lucernu, v kantýnách dalších turistických atrakcí a pro ubytované i v síti Swiss Youth Hostels.

Peníze

Na cestách je vždy dobré mít při ruce hotovost v domácí měně, ačkoli ve Švýcarsku zpravidla není problém zaplatit v eurech (drobné nazpět dostanete ve francích). Kartou lze obvykle platit i v těch nejzapadlejších koutech a leckde i překvapivě vysoko v horách, bankomaty najdete často i v malých obcích. Aktuální kurz lze ověřit on-line například na www.xe.com.

Počasí

Pro túry v horách a návštěvy vyhlídkových vrcholů jsou zásadní co nejdrobnější meteorologické informace. Ve velehorském Švýcarsku je předpovídání počasí ještě ošemetnější než jinde na světě, pravděpodobně nej přesnější místní prognózy (členěné po 6 hodinách až na 6 dní dopředu) najdete na webu Švýcarského úřadu pro meteorologii a klimatologii www.meteo-schweiz.ch.

Informace

Turistická informační centra, označená světově univerzálním symbolem „i“, najdete po celém Švýcarsku zpravidla přímo na nádraží či v bezprostřední blízkosti dopravního uzlu. Získáte tam zdarma informační brožury a letáky i orientační plány měst, pomohou vám s nalezením ubytování i s rezervací a nákupem vstupenek či jízdenek. Skvěle poslouží i web www.MojeSvycarsko.com.

Zásuvky

Ačkoli švýcarské elektrické zásuvky vypadají jinak než naše, shánět na cestu adaptér není nezbytně nutné. České zástrčky se dvěma útlými kuličky lze použít, takže pro nabíječky mobilů či tabletů adaptér nepotřebujete. Nefungují však tříkolíkové zástrčky větších spotřebičů. Adaptér lze v případě potřeby zapůjčit v recepci hotelu.

Lacinější čokoláda i lanovky zdarma

Sotva budete během dovolené sledovat akční letáky obchodníků (ano, i ve Švýcarsku mají supermarkety slevové akce, a tak lze místní čokoládu i alpské sýry s trochou štěstí pořídit výhodněji). Přesto při plánování cesty mrkněte na oficiální web Švýcarské turistické centrály: na adrese www.myswitzerland.com/affordableswitzerland najdete v angličtině souhrnný přehled všech aktuálních výhodných nabídek, vybrané slevy naleznete i v češtině na adrese www.MojeSvycarsko.com pod záložkou Naše tipy pro vás. Jako příklad vybíráme lanovky v letní sezoně zdarma, což je akce, která se překvapivě týká i prestižních míst, stačí zaplatit si tam nocleh: jsou to například Davos Klosters, Samnaun, Svatý Mořic, Saas-Fee či Les Diablerets.

Cestování s dětmi

Rodiny s dětmi jsou vítánymi hosty v restauracích i hotelech. Na odpočívadlech najdete dětská hřiště. Pro nejmenší děti oceníte vyznačené turistické trasy pro kočárky, ty větší zabaví třeba odpočívadla s piknikovými místy.

Cestování s vozíčkáři

S lidmi na vozíčku se ve Švýcarsku počítá a dostanou se téměř všude, do restaurací, galerií, do vlaků, lanovek i autobusů. Dokonce jsou pro ně dostupné i vybrané turistické trasy, které garantují maximální únosný sklon a rozchod pro vozíčkáře. Více informací najdete na www.MojeSvycarsko.com.

Cestování se psem

Psi jsou ve Švýcarsku vítáni, je však třeba vyhledat si vhodné ubytování. V hotelech i dopravních prostředcích se za psy platí. Psi mají být na vodítku a to i v horách, aby neohrožovali volně se pasoucí kozy, ovce a krávy.

Koupání

Nabídka letního koupání je ve Švýcarsku ohromně pestrá a mnohde překvapivě zdarma. Koupat se dá téměř v každém jezeře, teplota vody dosahuje až 25 stupňů, takže není divu, že sami Švýčarčí tenhle luxus často a rádi využívají a zajdou si v létě zaplavat i o polední pauze. Jezera nabízejí například Curych, Lucern, Ženeva, Lausanne, Montreux, Vevey, Locarno, Ascona či Romanshorn. Švýčarčí si rádi zaplavou i v řekách, zejména v Rýnu v Basileji a v Aare v Bernu, ovšem teplota vody zřídka dosáhne aspoň 20 stupňů. Pozor na silný proud – místní v něm obvykle plavou s nepromokavým plovoucím batůžkem, do něhož si uloží oblečení a zároveň jim slouží jako bójka. Aktuální teplotu vody pro přírodní koupání najdete na webu sospo.myswitzerland.com. Pro případ nepřízně počasí nabízí spousta švýcarských hotelů wellness areály, můžete též vyrazit do termálních lázní (nacházejí se hlavně ve Wallisu, okolo Ženevského jezera a v Graubündenu) nebo do akvaparku: nejpoblábnější je Alpamare u Curyšského jezera, zajímavou variantou je Brigerbad s termální vodou v Brigu.

Rhétská dráha

železnice ze seznamu UNESCO

Grand Tour po kolejích

Švýcarsko lze projíždět křížem krážem nejen autem či na motorce, ale za týden ho krásně objedete i vlakem, přičemž vybrané vyhlídkové železnice můžete zvládnout dokonce už za 4 dny. Nevěříte? Tady jsou příklady itinerářů vlakové Grand Tour.

Švýcarsko vlakem za 8 dnů

Den 1: Z Curychu dojedete za pouhých 40 minut do Schaffhausenu na severní hranici s Německem. Po prohlídce zdejšího Rýnského vodopádu vás čekají 2 hodiny „rýnskou lokálkou“ přes Stein am Rhein (v malebném městečku stojí za to každopádně zastavit třeba jen na krátkou procházku) a podél Bodamského jezera do St. Gallenu, kde přenocujete.

Den 2: Takzvaným Voralpen expresem se vydáte na dvouhodinovou vyhlídkovou pouť přes zelené kopečky plné pastvin v předhůří Alp ze St. Gallenu do Lucernu. Využijte zastávky tohoto vlaku přímo u lucernského dopravního muzea Verkehrshaus, kde najdete i boxy na bagáž, a máte ideální program pro zbytek dne bez dalších zbytečných přesunů. Nocleh v Lucernu.

Den 3: Velký vlakový den. Během pouti z Lucernu přes průsmyk Brünig do Interlakenu a odtud přes Gstaad do Montreux strávíte 5 hodin na palubě panoramatických vlaků Golden Pass – cestou jsou nutné 2 přestupy v Interlakenu a Zweisimmenu, na posledním úseku si lze objednat v 1. třídě exkluzivní křesla na čele vlaku a sledovat trať očima strojvůdce! Nocleh v Montreux.

Den 4: Jakmile si prohlédnete sochu zesnulého zpěváka Freddieho Mercuryho na promenádě švýcarské riviéry v Montreux, za 2,5 hodiny přejeté vlakem s jedním přestupem ve Vispu do Zermattu, noblesního alpského střediska, usazeného ve výšce 1 600 m n. m. na úpatí Matterhornu. Nejhezčí vyhlídky na legendární skálu skýtá zubačka na Gornergrat. Nocleh v Zermattu.

Den 5: Ledovcový expres aneb 8 hodin ve vlaku – tak dlouho trvá vyhlídková jízda úzkokolejkou z Zermattu přes Andermatt, dvoutisícový průsmyk Oberalp, Rýnským kaňonem a přes světoznámý Landwasser viadukt do Svatého Mořice na východě Švýcarska. Pokud neholdáte cestovat lokálkami s přestupy, rezervujte si včas místo v panoramatickém voze přímého vlaku! Nocleh Svatý Mořic.

Den 6: Památeční železnici ze seznamu UNESCO projedete během 130 minut ledovcový průsmyk Bernina (2 253 m n. m.) i vinařský kraj zdobený palmami na jižní hranici Švýcarska s cílem v italském Tiranu. Odtud lze dojet za 3 hodiny autobusem skrze Itálii do švýcarského Lugana, pozor však na povinnou rezervaci a jízdní řád: pouze jednou denně od dubna do října. Nocleh v Luganu.

Den 7: Nejkrásnější rychlíková trať světa aneb Gotthardská železnice – to je program předposledního vlakového dne. Z Lugana pojedete obdivuhodnou staletou soustavou točitých tunelů a ramp 2 hodiny vlakem do zastávky Flüelen, odkud vyplouvají každou hodinu parníky takzvaného Tellova expresu do Lucernu. Tříhodinová vyhlídková plavba nabízí nevšední exkurzi do dějin Švýcarska. Nocleh Lucern.

